

UTASITÁS

A MAGYAR KIRÁLYI

CSENDŐR-JÁRÁSŐRMESTEREK

SZÁMÁRA.

BUDAPEST,

ORSZÁGOS KÖZPONTI KÖZSÉGI NYOMDA RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
VI., VÁCZI-KÖRUT 61. SZÁM.

1903.

Cs—18.

UTASÍTÁS

A MAGYAR KIRÁLYI

CSENDŐR-JÁRÁSŐRMESTEREK

SZÁMÁRA.

BUDAPEST.

ORSZÁGOS KÖZPONTI KÖZSÉGI NYOMDA RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

VI., VÁCZI-KÖRÚT 61. SZÁM.

1903.

TARTALOM.

ELSŐ FEJEZET.

Szervezeti határozmányok.

Lap.

1. §. A csendőr-járásőrmesterek szolgálati állása és elnevezése . . .	5
2. §. A csendőr-járásőrmesterek állomáshelyei	5
3. §. A csendőr-járásőrmesterek rendszeresített állománya	6
4. §. Állomány kiegészítés. Járásőrmesterekké való kinevezés	6
5. §. A csendőr-járásőrmester jelöltek nyilvántartása és áthelyezése . .	7
6. §. Illeték. Öltözet. Fegyverzet és felszerelés	7
7. §. Anyakönyvi lapok vezetése ; minősítvényi táblázatok szerkesztése .	8
8. §. Alárendeltség. A fegyelmi és büntetőbírószági jog alkalmazása . .	9
9. §. Nősülés	10
10. §. Szabadságolás	10
11. §. Felülvizsgáltatás. Nyugállományba való helyezés	10
12. §. Kötelező. Áthelyezés más csapattesthez. Kilépés. Elbocsátás . . .	11

MÁSODIK FEJEZET.

Álláskötelmek. Szolgálati hatáskör.

13. §. A csendőr-járásőrmester önképzésével foglalkozzék. Magaviselete szolgálatban és azon kívül	13
14. §. A csendőr-járásőrmester tulajdonságai	13
15. §. Ingyenellátás	13
16. §. Az alárendelt legénység tulajdonságainak megismerése	14
17. §. Tanács és felvilágosítás adása alárendelteknek	14
18. §. Csendőrlegénység nevelése, befolyásolása	14
19. §. Bizalom megnyerése az alárendeltek részéről	15
20. §. A közigazgatási hatóság első tisztviselőjénél való megjelenés kötelezettsége	15
21. §. Helyi és személyi ismeretek szerzése	15
22. §. Legénység gyakorlati kiképzése és bevezetése a nyomozási teendők végzésébe	15
23. §. Parancsadás. Figyelmeztetés. Dorgálás	16
24. §. A fegyelmi jog gyakorlása	17
25. §. A fegyelmi jog gyakorlásánál követendő irányelvek	17

26. §. Fontosabb események előfordulta esetén a csendőr-járásőrmester teendői	18
27. §. A csendőr-járásőrmesterek által fogatosítandó kivizsgálások . . .	18

HARMADIK FEJEZET.

A külső szolgálatra alkalmazott csendőr-járásőrmesterek szolgálati teendői.

28. §. A csendőr-járásőrmesterek szolgálata általában	20
29. §. A „ „ külszolgálata : Községek látogatása. Személyi ismeretek szerzése. Közbiztonsági zavarok esetén eljárás. Nyomozási teendők végzése. Összpontosítások alkalmával a csendőr-járásőrmesterek teendői	20
30. §. A csendőr-járásőrmester érintkezése az igazságügyi és rendőri hatóságokkal. Nyomozó járőrök ellenőrzése. Nagyszabásu közfelfűnést keltő bűncselekményeknek személyes nyomozása	23
31. §. A csendőr-járásőrmester őrsparancsnoki teendői	24
32. §. A csendőr-járásőrmester irodai teendői	24
33. §. A csendőr-járásőrmester által vezetendő szolgálati könyvek és előjegyzések	26
34. §. Az őrszemlék ideje és célja	29
35. §. Az őrszemlék fogatosítása és tartama	29
36. §. Meglepő szemlék	31
37. §. Szemleleletek szerkesztése	32
38. §. Szemléknél magatartás. — Oktatásra való előkészület	33
39. §. A csendőr-járásőrmester elhelyezése és étkezése őrsszemlék alkalmával. — Költségek felszámítása	35

Minták.

1. sz. melléklet. — Beadvány az előléptetési sorban álló csendőr-járásőrmester jelöltekről	39
2. „ „ Kinevezési okirat mintája	40
3. „ „ Kimutatás a csendőr-járásőrmesterek minősítvényi táblázatainak szerkesztésére és véleményezésére hivatott egyénekről	41
4. „ „ Kilépti bizonyítvány	42
5. „ „ Elbocsájtási igazolvány	43
6. „ „ Jelentés őrsszemlékről	44

ELSŐ FEJEZET.

Szervezeti határozványok.

1. §.

A csendőr-járásőrmesterek szolgálati állása és elnevezése.

A csendőr-járásőrmesterek csendőrségi szolgálati esküvel kötelezett „rangosztályba nem sorolt havidijasok”, mint ilyenek a „Törzsőrmester” elé sorolnak. („Szolgálati Szabályzat a m. kir. honvédség számára” I. rész, 1. melléklet, G. csoport.)

A csendőr-járásőrmesterek a csendőr-törzsőrmesterekkel egy összetes állományt képeznek.

A külső (közbiztonsági) szolgálatra alkalmazott csendőr-járásőrmesterek közvetlen katonai *előljárói* a nekik alárendelt csendőr-örsöknek, melyek együttvéve egy „*csendőr-járást*” képeznek.

Ennek hivatalos czime: „*N—i csendőr-járásparancsnokság*”.

2. §.

A csendőr-járásőrmesterek állomáshelyei.

A külső szolgálatra alkalmazott csendőr-járásőrmesterek *elvileg* a csendőr szakaszparancsnokságok, valamint a közigazgatási járások székhelyein állomásoznak és egyuttal parancsnokai az ott levő örsöknek is.

Oly közigazgatási járásokban, ahol kivételesen a főszolgabírói hivatal székhelyén csendőr-örs nincsen, a

csendőr-járásparancsnokságot a járás székhelyhez legközelebb fekvő csendőr-örs parancsnoka vezeti.

Azon csendőr-járásparancsnokságokhoz, melyekhez csak egy vagy két örs tartozik, a körülményekhez képest a szomszédos járások területén elhelyezett örsök közül egy vagy legfeljebb két örs beosztható.

A csendőr-járásőrmesterek állomáshelyeit a csendőrkerületi parancsnokok javaslata alapján, a belügyminister állapítja meg.

A csendőrkerületek törzséhez belső szolgálatra beosztott csendőr-járásőrmesterek a csendőrkerületi parancsnok rendelkezése szerint alkalmaztatnak.

3. §.

A csendőr-járásőrmesterek rendszeresített állománya.

A csendőr-járásőrmesterek állománya a honvédelmi minister által — a belügyministerrel egyetértőleg — időnkint a szükséghez képest állapittatik meg.

4. §.

Állomány kiegészítés. Csendőr-járásőrmesterré való kinevezés.

1. Csendőr-járásőrmesterekké csak azon csendőr-örmesterek nevezhetők ki, akik mint csendőr-járásőrmester-jelöltek csendőr-járásparancsnoksági teendőket egy évig kifogástalanul önállóan végeztek.

Az ezen idő alatt alkalmatlanoknak talált örmesterek előbbi viszonyukba visszahelyezendők.

A kinevezés még azon feltételhez is van kötve, hogy az illetők sajátkezüleg kiállított „Téritvény”-nyel kötelezik magukat arra, hogy csendőr-járásőrmesterré leendő ki-

neveztetésük esetében ezen rendfokozatban legalább öt évet ténylegesen szolgálnak.

2. A kinevezésre sorba juto csendör-járásőrmester-jelöltekről a honvédelmi minister a csendörkerületi parancsnokságoktól esetről-esetre az 1. számú melléklet mintája szerinti beadványt követeli be.

1. sz.
melléklet.

A kinevezés — a belügyminister hozzájárulásával — a honvédelmi minister által történik és a „Rendeleti Közlöny”-ben közzétételik.

A kinevezettek a honvédelmi minister által a 2. számú melléklet mintája szerinti „Kinevezési okirat”-tal láttatnak el.

2. sz.
melléklet.

5. §.

*A csendör-járásőrmesterjelöltek nyilvántartása. Csendör-járás-
őrmesterek áthelyezése.*

1. A csendör-járásőrmesterjelöltek a honvédelmi ministeriumban tartatnak nyilván és a beálló üresedésekhez képest a 4. §. 2. pontja értelmében léptettetnek elő.

2. A csendör-járásőrmestereknek áthelyezését a kerületi parancsnokság javaslata alapján, a belügyministerrel egyetértőleg, a honvédelmi minister rendeli el.

6. §.

Illeték. Öltözet. Fegyverzet és felszerelés.)*

1. A csendör-járásőrmesterek illetékei a „Csendőrségi illeték szabályzat”-ban vannak megállapítva.

2. A csendör-járásőrmesterek öltözete és kitüntetése ugyanolyan, mint a csendör-törzsőrmestereké, azzal a különbséggel, hogy a hajtókák és a szegélyek világos buzér posztóból valók.

*) Lásd Rendeleti Közlöny a m. kir. honvédség számára. Szabályrendeletek 1903. évi 16. sz.

3. A fegyverzet és felszerelés ugyanolyan, mint a többi csendőr-altiszté, azon különbséggel, hogy a csendőr-járásörmesterek gyalogsági tiszti kardot viselnek, melynek hüvelyén azonban a szuronynak a kardhoz való megerősíthetése végett, külső hordkamó is van alkalmazva.

Hogy a kard gyalog teljesítendő szolgálat alkalmával a járást ne akadályozza, a kardkötőszij karikába egy vékony aczélláncz erősítendő, melynek alsó végén egy hordkamó van, melybe menetközben a kard, a kardhüvely felső karikájánál fogva beakasztatik.

A gyalog csendőr-járásörmester fegyverzetéhez még egy csendőrségi forgópisztoly is tartozik.

Szolgálat teljesítése alkalmával a két löfegyver közül vagy csak a karabély, vagy pedig csak a forgópisztoly viendő el, előbbi csak akkor, ha azt az egyöntetűség vagy a csendőr-járásörmester személyes biztonsága megköveteli.

7. §.

Anyakönyvi lapok vezetése; minősítvényi táblázatok szerkesztése.

1. A csendőr-járásörmesterek anyakönyvi lapjainak vezetésére mérvadó határozványok, a csendőrség állományához tartozó személyek anyakönyvi lapjának vezetésére nézve érvényben álló utasításokban foglalvák.

2. A minősítvényi táblázatok szerkesztésére és véleményezésére vonatkozólag a csendőrségnél örmestertől lefelé (hadapródok kivételével) a legénységi állományhoz tartozó személyek minősítvényi táblázatainak szerkesztésére vonatkozó szabályok érvényesek.

A minősítvényi táblázatok szerkesztésére és véleményezésére hivatott egyének a 3. sz. mellékletből vehetők ki.

Alárendeltség. A fegyelmi és büntető bírósági jog alkalmazása.

1. A csendőr-járásőrmesterek szolgálatilag és katonailag közvetlenül a felettük álló tiszti előjárónak vannak alárendelve.

2. A csendőr-járásőrmesterekkel, szemben a szolgálati szabályzat I. rész 657. pontjának *b)* betűje alatt felsorolt *fegyelmi fenytések* a következő eltérésekkel alkalmazhatók:

a) a rendi fenytések csak táborban, vagy laktanyában való elhelyezés esetén szabhatók ki;

b) a csendőr-járásőrmesterek fegyelmi uton le nem fokozhatók, hanem a megintési jegyzőkönyv alapján rendfokozatukból és a csendőrségből elbocsátandók.

Ennek foganatositása végett a szolgálati szabályzat I. rész 658. pontjában körülirt eljárás ellenük akként alkalmazandó, hogy ha jegyzőkönyvileg történt megintésük sikertelen maradt, a szabályzat értelmében felszerelt jelentés, elhatározás végett a honvédelmi ministerhez felterjesztendő.

c) Szobafogsággal fenytett csendőr-járásőrmesterre a legalsóbb rang és zsoldosztályu illetékre való szorítás nem alkalmazható.

3. Ha csendőr-járásőrmesterek *büntető bíróságilag* oly büntett vagy vétség miatt itéltetnek el, mely az altiszt lefokozását vonja maga után, az ítéletben nem lefokozásuk, hanem rendfokozatukból és a csendőrségből való elbocsátásuk mondandó ki.

A rendfokozatból és csendőrségből való elbocsátásban (2. és 3. pont) az illető által a csendőrségbe való

belépés előtt a közös hadseregben vagy a honvédségben esetleg viselt rendfokozatnak elvesztése is benfoglaltatik.

9. §.

Nősülés.

A csendör-járásőrmesterek nősülésére nézve a m. kir. honvédség és csendőrség részére fennálló „*Nősülési szabályzat*“ (1887. évi 34. számú Rendeleti Közlöny) és a csendőrségi szervezeti utasítás 43. §-a mérvadó.

10. §.

Szabadságolás.

A csendör-járásőrmesterek szabadságolására nézve az A—42 jelzetű „*Szabadságolási szabály a m. kir. honvédségnél és csendőrségnél havidíj élvezetében álló tényleges állományu személyek részére*“ (Rendeleti Közlöny 1895. évi 5. szám) mérvadó.

Az illetők mint „rangosztályba nem sorolt havidíjasok“ szabadságolásuk esetén a legénységi egyének számára meghatározott „*Szabadságolási igazolvány*“-nyal látandók ugyan el, de a „*Szabadságolási szabály*“ 2. §. c) pontjában körülírt esetekben az „*Illeték szabályzat*“-ban meghatározott szabadságolási díjat ép úgy tartoznak fizetni, mint a rangosztályba sorolt havidíjasok.

11. §.

Felülvizsgáltatás. Nyugállományba helyezés.

A csendör-járásőrmesterek felülvizsgáltatására nézve a m. kir. honvédség havidíjas egyéneinek felülvizsgáltatásáról szóló A—10 jelzetű „*Szabály*“, — ellátási igényeikre nézve pedig — úgy önmagukat, mint családjukat illetőleg

is — a m. kir. csendőrség nyugdíjigényeiről szóló törvények mérvadók.

12. §.

Kötelező. Áthelyezés más csapattesthez. Kilépés. Elbocsátás.

1. Az 5 évi szolgálati kötelezettség leteltével (lásd 4. §. 1. pont 3. bek.) a csendőr-járásőrmesterek — úgy mint a csendőr altisztek — egy-egy további év tartamára a csendőrségben való megmaradásra magukat évről-évre kötelezhetik.

2. Ha azonban tovább szolgálni nem óhajtanak, akkor :

a) a már nem védköteles, továbbá a szolgálati kötelezettségnek már eleget tett, de még népfelkelési kötelezettség alatt álló csendőr-járásőrmesterek a csendőrség kötelékéből a népfelkelési kötelezettség fentartása mellett, ha pedig ennek eleget tettek, anélkül elbocsátandók ;

b) a még szolgálatkötelesek és pedig :

1. A közöshadseregbeli kötelezettség alatt állók, mint őrmesterek csapattestük tartalékába visszahelyezendők.

2. A közöshadseregbeli szolgálati kötelezettségüknek már eleget tett, de még honvédségi szolgálati kötelezettségben állók, ugyancsak mint őrmesterek helyezendők át az illetőségüknek megfelelő honvéd csapattest tartalékába.

Mindezen esetekben az illetők a csendőrségi ellátási igényüket elvesztik.

A fenti állomány változásokat a honvédelmi minister rendeli el és az a) pontban említettek közül azok számára, kik népfelkelési kötelezettség alatt már nem állanak, a 4. szám alatt mellékelte minta szerinti „Kilépti bizonyítvány“-t is kiállítja.

A *b)* alatti esetekben, valamint az *a)* alatt említettek közül azok, kik még népfelkelési kötelezettség alatt állanak, a tartalékba való áthelyezés, illetve az elbocsátás alkalmával, a többi legénységhez hasonlóan, „katonai“- vagy „honvéd“- , illetve „népfelkelési igazolványi könyv“-vel látandók el.

3. A csendőrség kötelékéből saját kérelmükre kilépett csendőr-járásőrmestereknek a csendőrségbe való újbóli felvétele a honvédelmi ministernek van fentartva. Az újbóli felvétel a kinevezési okiratra feljegyzendő.

5. sz.
melléklet.

4. A hadtörvényszéki ítélet folytán, valamint a megintési jegyzőkönyv alapján rendfokozatukból és a csendőrségből elbocsátott, már nem védköteles csendőr-járásőrmesterek fogytékba hozandók és a csendőr-kerületi parancsnokság által az 5. számú minta szerint kiállítandó „Elbocsátási igazolvány“-nyal ellátandók; a még védkötelesekkel pedig ép úgy járandó el, mint a hadtörvényszéki ítélet folytán elbocsátott, illetőleg lefokozott, még védköteles csendőr-altisztekkel. A csendőr-járásőrmesteri kinevezési okirat ily esetekben az illetőtől elveendő és a bünperiratokhoz csatolandó.

MÁSODIK FEJEZET.

A csendőr-járásőrmesterek álláskötelmei és hatásköre.

13. §.

Hogy a csendőr-járásőrmester fontos és felelősségteljes szolgálatát helyesen betölthesse, szükséges, hogy az egész csendőrségi szolgálatot alaposan ismerje, magát folyton tovább képezze és úgy szolgálatban, mint azon kívül alárendeltjeinek és a lakosságnak minden tekintetben mintaképül szolgáljon.

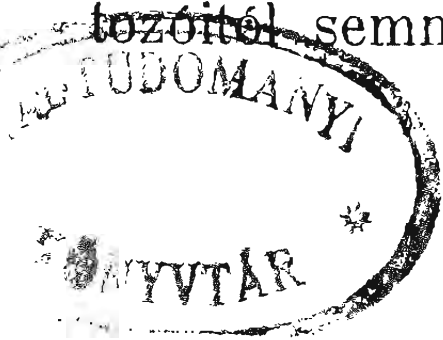
14. §.

A csendőr-járásőrmester hasznavehetőségének, megbízhatóság, körültekintés és erély, biztos, — de tapintatos föllépés szolgálatban és azonkívül, megfelelő szellemi és oktatási képesség, erkölcsös életmód képezi az alapját.

A csendőr-járásőrmester sohase tévessze szem elől, hogy katona. Ennélfogva katonai feszes magatartásra úgy gyalog, mint lóháton, valamint a külső megjelenésre, a tiszta és csinos öltözködésre, fellépésre, beszédmodorra, nagy súly fektetendő.

15. §.

Szigoruan tilos neki bárkitől bármiféle ajándékot, ételt, italt, stb. ingyen elfogadni és felelős azért is, hogy családtagjai az ő alárendeltjeitől vagy azoknak hozzátartozóitól semmiféle kedvezményt, ajándékot, ételt vagy italt

el ne fogadjanak, még kevésbbé, hogy ilyeneket tőlük követeljenek.

16. §.

A csendőr-járásőrmester alárendeltjeinek szellemi és testi képességeit, továbbá jellem-tulajdonságait tanulja megismerni, hogy őket ezek szerint megítélhesse és velük helyesen bánhasson.

17. §.

A csendőr-járásőrmester tartsa szem előtt, hogy ő alárendeltjeinek közvetlen vezetője és tanácsadója.

Ha tehát alárendeltjei hozzá akár szolgálati, akár pedig magánügyekben felvilágosításért vagy tanácsért fordulnak, kérdéseikre adja meg nekik készségesen tőle telhetőleg a helyes választ.

Azon csendőr-járásőrmester, aki alárendeltjeit jó tanácsal és felvilágosítással nem látja el, azon egészen jogos megítélésnek teszi ki magát, hogy a szolgálati ügyekben hozzá intézett kérdésekre a szabályok hiányos ismerete miatt nem tud válaszolni, a mi csak a tekintély aláásására vezet.

18. §.

A csendőr-járásőrmesternek kötelessége alárendeltjeiben az istenfélelmet, az erkölcsösséget, a jó magaviseletet, a közszellemet, a bajtársiasságot és a kötelességérzetet fejleszteni és ezen tulajdonságokat ápolni, alárendeltjeit tehát fegyelmezett csendőrökké nevelni.

Alárendeltjei irányában igazságos és a szükséges szigor mellett jó indulatu és méltányos legyen.

Szigoruan tilos kicsinyes beavatkozásokkal vagy esetleges hibák miatti utólagos üldözéssel, alárendeltjeit elkeseríteni vagy ezek szolgálati kedvét csorbitani.

A csendör-járásőrmester igyekezzék alárendeltjeinek jó és rossz tulajdonságait megismerni, hogy ezek szerint a jó tulajdonságokat ápolja, a rosszakról pedig méltányos bánásmóddal, tanácscsal, jó akaró oktatás és figyelmeztetéssel őket leszoktassa.

19. §.

Csak ha alárendeltjeinek bizalmát bírja, lehet azoknak jó tanácsadója és vezetője.

20. §.

A közigazgatási hatóság székhelyén levő csendör-járásőrmester a járási hatóság első tisztviselőjénél, vagy távollétében helyettesénél, rendszerint csak a szükséghez képest és pedig az illető tisztviselő által megállapítandó időközökben megjelenni tartozik, hogy a csendör-járáspanacsnokság közbiztonsági viszonyairól neki jelentést tegyen és netáni felhívásait átvegye.

21. §.

A csendör-járásőrmester járásának minden viszonyait alaposan ismerje és a közbiztonságot érintő minden eseményről tudomással birjon.

Ő ellenőrzi elsősorban alárendelt örseinek szolgálati működését, tevékenységét, közbiztonságra vonatkozólag tett intézkedéseit és járása területén a közbiztonság jó állapotáért, valamint a szolgálatnak a fennálló szabályok, utasítások és rendeletek értelmében való helyes és pontos kezeléseért felelős.

22. §.

A csendör-járásőrmester különösen oda hasson, hogy a nyomozó szolgálat alárendeltjei által a csendőrségi

utasításban előirt szabályok szigorú betartása mellett teljesíttessék.

Kötelessége tehát alárendeltjeit minden alkalommal, különösen pedig az őrs szemléknél, a nyomozó szolgálat minden részébe a szabályok szellemében gyakorlatilag bevezetni, oktatni és e tekintetben maga részéről is a legjobb példát adni, egyszóval minden igyekezetével oda kell törekednie, hogy a közbiztonsági szolgálatnak e fontos részét alárendeltjei teljesen ismerjék, a szabályokat helyesen alkalmazzák és eredményesen működjenek.

Az ez irányban bármely alkalommal szerzett tapasztalatait, a legénység oktatására használja fel, a gyakorlati közbiztonsági szolgálatban netán előfordult hiányosságokat, szabálytalan vagy jogtalan eljárást magyarázza meg és a legénységet oktassa ki, hogy azok mikép volnának elkerülhetők; a helyes, eredményes nyomozásokat pedig, mint követendő példákat állítsa a legénység elé.

23. §.

Parancsok, utasítások, figyelmeztetések és kioktatások röviden, velősen, kételyt és félreértést kizáró módon és oly modorban adandók, hogy azok az alárendeltek önérzetét ne sértsék.

Kisebb mulasztások vagy nem rossz akaratból eredő csekélyebb hibák oktatással, figyelmeztetéssel vagy dorgálással intézendők el, ilyenekért tehát fenyeíteni nem szabad.

Idegenek előtt oktatásokat, figyelmeztetéseket vagy dorgálásokat soha sem szabad adni.

A tekintély megóvása és emelése szempontjából idősebb csendőrnek fiatalabbak előtt való megdorgálása lehetőleg kerülendő, ennek rendszerint csak a kihallgatásnál

az őrsparancsnok, esetleg helyettese előtt, vagy ha az nem volna jelen, négyszem között kell történnie.

Ugyanez áll az altisztekre nézve, kik alárendeltek előtt, vagy rangban fiatalabbak előtt, soha meg nem dorgálhatók.

A csendőr-járásőrmester tehát fegyelmi fenytő jogával csak akkor éljen, ha sem jóakaró figyelmeztetés, sem oktatás vagy dorgálás már nem használt.

24. §.

A csendőr-járásőrmester tehát az alárendelt altisztek és csendőrök fegyelme és katonai rendtartása fölött szigoruan örködni köteles. — Ő a kikülönített altiszt fenytő jogával (Szolg. szab. I. Rész 664. pont) van felruházva.

A csendőr-járásőrmester által kiszabott büntetések esetről-esetre a szakaszparancsnoknak bejelentendők, aki azokat a büntetési lapokba bejegyzi; a szárny székhelyén lévő szakaszparancsnok az ily jelentéseket szalag alatt a szárnyparancsnokságnak felterjeszti, míg a külszakaszparancsnok a jelentéseket a havi büntetési jegyzőkönyvben megörzi és a havi büntetési jegyzőkönyvi kivonattal együtt terjeszti fel a szárnyparancsnokságnak, mely azokat betekintés és a büntetési jegyzőkönyvbe történt bevezetés után, a szakaszparancsnokságoknak ismét visszaküldi.

25. §.

A csendőr-járásőrmester a fegyelem kezelésében eljáró szakaszparancsnokát a legnagyobb odaadással támogatni köteles.

Tartsa szigoruan szem előtt azt az igazságot, hogy sok fenytés sem a csapatnak, sem pedig a parancsnoknak diszére nem válik.

Minden erejéből tehát oda törekedjék, hogy alárendeltjeit jóakaró bánásmóddal, figyelmeztetésekkel, oktatósokkal és különösen a maga részéről tanusított legjobb példaadással a kihágás elkövetésétől megóvjá és ezen eljárása által a fegyelmet alosztályában mindig a lehető legjobb karban tartsa.

26. §.

Elvül tekintendő, hogy minden a csendőrségi szolgálat kezelésével összefüggő fontosabb ügyet a szakaszparancsnoknak kell kivizsgálnia.

A csendőr-járásőrmester azonban köteles, ha a járás területén nagyobb mérvű fegyelmi zavarok fordulnak elő vagy egyes alárendeltjei által elkövetett, súlyosabb természetű büntetendő cselekmény miatt nála panasz vagy feljelentés tétetik, illetve ilyenekről más uton szerez tudomást, az esetnek a legrövidebb uton — esetleg táviratilag vagy telefon útján — a szakaszparancsnoknak való bejelentése után, a helyszínére sietni s mindaddig, míg a szakaszparancsnok ott meg nem jelenik, a rend helyreállítására és a bűnnyomok és bizonyítékok biztosítására szükséges intézkedéseket megtenni.

Ugyan így jár el a járásőrmester fegyverhasználatok alkalmával is.

27. §.

Ha a járásőrmester alárendelt csendőrei által elkövetett kisebb büntetendő cselekményekről, vagy fegyelmi kihágásokról, ugyszintén alárendeltjeit érintő s a szolgálattal összefüggő *kevésbé fontos* eseményekről értesülést nyer, erről szakaszparancsnokának azonnal a legrövidebb uton — esetleg táviratilag vagy távbeszélő útján — jelen-

tést tesz és a szerint, amint az esetnek *azonnali* vagy *alkalmilag* leendő kivizsgálása rendeltetett el, azonnal vagy *alkalmilag* a helyszínen a tényálladékokat megállapítja s ott a szükséges intézkedéseket megteszi, eljárásáról pedig előljáró szakaszparancsnokának jelentést tesz.

Ugyanazon, valamint az előző §-ban említett esetekben a szakasz székhelyén lévő csendőr-járásőrmester az állomáshelyén lévő csendőr-tiszt utasítása szerint jár el.

HARMADIK FEJEZET.

A külső szolgálatra alkalmazott csendőr-járásőrmesterek szolgálati teendői.

28. §.

A külső szolgálatra alkalmazott csendőr-járásőrmesterek szolgálata :

- A) a külső szolgálatra ;
- B) a nyomozó cselekmények irányítására, illetve teljesítésére ;
- C) a saját őrsének vezetésére ;
- D) az irodai tevékenységére ;
- E) az őrszemlékre oszlik fel.

29. §.

A) A csendőr-járásőrmester külső szolgálata a következő :

1. Saját őrsének járőreit a szükséghez képest időközönként ellenőrizni tartozik. A rendes ellenőrzések a járási-őrsön az oda beosztott helyettese által teljesítendők.

Szolgálati utazásai közben külőrsének egyes járőreit időközönként ellenőrzi, illetve meggyőződik arról, hogy külőrsének legénysége a gyakorlati szolgálatot mikép teljesíti és szolgálatban magukat hogy viselik.

2. A csendőr-járásőrmesternek járásának minden

községében egy év leforgása alatt, legalább egyszer meg kell fordulnia; oly helyeken pedig, ahol iparvállalatok vannak, vagy egyébként sok munkás dolgozik, gyakrabban is köteles megjelenni.

Ezen helyeknek, valamint a községeknek meglátogatására a legalkalmasabbak a szolgálati utazások, tehát örszemlék, kivizsgálások vagy egyéb kirendelések, ellenőrzések stb. Máskülönben azonban a csendőr-járásőrmester belátására van bízva, hogy e helyeken, illetve községekben mikor forduljon meg, *de ily látogatások mindig csak szolgálati jellegűek lehetnek.*

Vaiahányszor a csendőr-járásőrmester egy, az állomáson kívül fekvő községben, vagy az előbb említett helyeken szolgálatilag megjelenik, mindannyiszor a község elöljáróságával, nemkülönben értelmes és megbízható egyénekekkel, oly helyeken pedig, ahol munkások dolgoznak, a munkaadóval, a munkások vezetőivel és a munkások közül is egyesekkel érintkezésbe lépjen, tőlük a közbiztonságra vonatkozó adatokat szerezze be és *tapintatos módon* a csendőrök szolgálati működéséről és magaviseletéről is győződjen meg.

3. Ha járásában a közbiztonság súlyos természetű bűncselekmények (p. o. rablógyilkosság, rablás, nagyobb-szabásu, legalább 4000 korona értéken felüli lopások, gyújtogatás, hivatalos helyiségekben történt betörések s egyáltalában közfeltűnést keltő közbiztonsági zavarok, fegyveres csavargók megjelenése) vagy veszélyes jellegű politikai és társadalmi (socziális) mozgalmak, lázadás vagy zendülés stb. által megzavartatnék vagy veszélyeztetnék, ugyszintén nagyobb kárral járó elemi csapások: tűzvész, vízáradás, valamint feltűnést keltő balesetek és szeren-

csétlenségek előfordulta esetén, azonnal a helyszínére sietni s ott a törvényes rend helyreállítása, a veszély elhárítása, a segély megadása céljából a szükséges intézkedéseket — esetleg a kirendelt hatósági közeggel egyetértőleg és annak utasítása szerint — megtenni tartozik. Ha pedig a közbiztonság helyzete valamely őrs megerősítését tenné szükségessé, azt a saját járása területén elhelyezett őrsök létszámából azonnal elrendelni, erről előljáró szakaszparancsnokának haladéktalanul jelentést tenni, amennyiben pedig ily megerősítés a saját őrsének létszámából egészben vagy részben elégséges nem volna, a szükséges intézkedés megtétele végett azonnal előljáró szakaszparancsnokságához fordulni köteleles.

Összpontosítás esetén, ha a szakaszparancsnok vagy más csendőrtiszt a helyszínére nem érkezett volna, a kirendelt csendőrlegénység felett a vezényletet ő veszi át és az eseményt még a helyszínről és pedig ott, ahol az lehetséges, távbeszélő útján vagy táviratilag, máskülönben röviden írásbelileg úgy előljáró szakaszparancsnokságának, mint a szolgabírói hivatalnak bejelenti; bevonulása után pedig a szakaszparancsnokságnak részletes írásbeli, az állomáson lévő közigazgatási hatóságnak azonban az esetről csak szóbelileg jelentést tesz.

A szakasz állomásán lévő csendőrjárásőrmester az ily jelentéseket a szakaszparancsnoknak szintén szóbelileg teszi meg.

Ha a körülmények folytán a csendőr-járásőrmesternek a helyszínén való tartózkodása többé nem szükséges, úgy állomáshelyére vonuljon be, de ez esetben az összpontosítás tartama alatt a kirendelt legénységet időközönként ellenőrizni tartozik.

30. §.

B) A csendőr-járásőrmester a járásban előfordult bűncselekményeknek helyes nyomozása és a nyomozás közben foganatosítandó teendők helyes keresztülvitele érdekében, az állomásán vagy annak közelében levő, — a csendőrségi szolgálati utasítás 91. §-ában megjelölt, — igazságügyi hatóságokkal és ha a nyomozást a járási rendőrhatóság vezeti (Csendőrségi szolgálati utasítás 93. §.) úgy ezen hatósággal is szoros szóbeli érintkezésben álljon.

Amint a járásparancsnok egy nagyobb bűncselekményről ez uton vagy bármiképen tudomást szerez, haladéktalanul az állomáson lévő és az előbbi §-ban említett illetékes hatósághoz siet és ezzel a nyomozás érdekében szóbeli érintkezésbe lép. Ezen hatóságtól nyert minden utbaigazítást, tanácsot, figyelmeztetést vagy felhívást az illető nyomozó csendőrökkel, a legrövidebb uton és haladéktalanul közli és gondoskodik arról, hogy a nyomozás további folyamára netán szükséges hatósági intézkedések, esetről-esetre, a nyomozó csendőröknek késedelem nélkül tudomására jussanak.

A járása területén előfordult bűncselekmények nyomozására vonatkozólag köteles tehát a csendőr-járásőrmester a nyomozás helyes irányáról magának meggyőződést szerezni, a járőröket — nyomozás közben a szükséghez képest felkeresve — oktatni és buzdítani s ez által alárendeltjeit eredményhez segíteni.

Elvül szolgáljon, hogy a járásőrmester maga csak nagyszabásu és közfeltűnést keltő bonyolultabb bűncselekmények nyomozását vezesse.

31. §.

C) A csendör-járásörmester egyuttal az állomásán levő csendör-örs parancsnoka; ezen örs vezetésére vonatkozólag tehát reá nézve mindazon szabályok mérvadók, melyek egy örsparancsnokra érvényesek (Csendörségi szolg. utasítás 164—178. §§.), azon kivétellel azonban, hogy saját örsének területén, az örsparancsnok által teljesítendő külszolgalatok közül csakis a 29. §. 1.) alatt előirt ellenőrzéseket teljesíti. Más külszolgalatot, hogy fontos és széles körű egyéb szolgálatait fennakadás nélkül elvégezhesse, nem teljesít.

32. §.

D) A csendör-járásörmester irodai tevékenysége két részre oszlik és pedig:

1. a saját örsirodájának és

2. a járásparancsnokság irodájának vezetésére.

1-hez. Saját örsirodájának vezetése tekintetében, a járásparancsnoknak mindazon szabályokat, amelyek egy örsiroda vezetésére vonatkoznak, ép úgy be kell tartania, mint minden örsparancsnoknak. Ott azonban, hol egy másodaltiszt, vagy megfelelő helyettes áll rendelkezésre, az örs-irodát a csendör-járásörmester felügyelete és felelőssége mellett, helyettese vezesse.

2-ikhoz. A csendör-járásparancsnokság irodájának vezetésére vonatkozólag a következők szolgájanak irányadóul:

a) Az írásbeli teendő a lehető legkisebb mérvre szorítandó; minden oly ügy tehát, amely szóbelileg elintézhető, írásba nem foglalandó.

Az örsparancsnokokat reá kell szoktatni, hogy minden oly jelentést, kérelmet, panaszt stb., amelyeknek elhalasz-

tásából, sem a szolgálat, sem pedig egyes egyénekre kár nem háramlik, alkalomadtán — pl. szemlekor, vagy más egyéb szolgálati érintkezés alkalmával — szóbelileg intézzék el.

b) A csendőr-járásparancsnokságnál csak oly ügyiratok iktatandók, melyek a parancsnokságra czimezve érkeznek be, továbbá oly ügyek, amelyeket a csendőr-járáسوrmester ad ki alárendelt őrsének, vagy jelent be előljáró parancsnokságainak, vagy a hatóságoknak.

c) Oly parancsokat, melyekre hátiratilag tétetik jelentés, lemásolni, vagy kivonatolni és a jelentés fogalmazványát e másolatokra írni felesleges, hanem tökéletesen elegendő, ha ily ügyeknek a tárgya és elintézési módja, az iktatóban rövid szavakkal bejegyeztetik.

d) Az őrsök szolgálati útja a csendőrjárásparancsnokságnál kezdődik. Ennek következtében mindazon ügyiratok, amelyek a szakasziparancsnoksághoz, vagy felsőbb parancsnokságokhoz terjesztendők fel, az őrsök részéről a csendőrjárásparancsnoksághoz küldetnek.

A csendőr-járáسوrmester ezen ügyeket sem nem iktatja, sem pedig róluk kivonatokat, vagy másolatokat nem csinál, hanem csak láttamozási záradékkal látja el, melyben, ha jelenteni valója van, saját véleményének ad kifejezést és úgy terjeszti fel szolgálati úton az illetékes parancsnoksághoz.

e) Az őrsök részéről minden fogalmazvány, amelyet a szakasziparancsnokságnak kell átvizsgálnia és láttamoznia, a csendőr-járásparancsnokság útján terjesztetik fel a szakasziparancsnoksághoz.

A csendőr-járáسوrmester e fogalmazványokat szintén átvizsgálja és megjegyzéseit a fogalmazványokra megteszi.

E fogalmazványok a csendőr-járásparancsnokság útján adandók vissza az őrsnek.

Ha a csendőr-járásőrmester szolgálatilag hosszabb ideig állomáshelyétől távol vagy szabadságon van, a fogalmazványokat helyettese minden megjegyzés nélkül továbbítja a szakaszhoz.

f) Minden oly parancs vagy intézkedés, amely az őrsöknek szól és amelyet csendőr-járásparancsnoknak is tudnia kell, a csendőr-járásparancsnokság útján adandók ki az őrsöknek.

33. §.

A járásparancsnokság irodájában vezetendők:

1. Iktatókönyv;

2. az alárendelt legénység minősítvényi jegyzéke és ugyan e füzetben a legénység őrsönkinti elhelyezéséről egy kimutatás, valamint „Kimutatás a járásban fekvő községek évi portyázásáról“ és végre

3. statisztikai kimutatás, az őrsök közbiztonsági tevékenységéről.

Az iktatókönyv alakja ugyanolyan, mint a szakaszoknál használatban levő iktatókönyveké.

A járásparancsnokság iktatmányai az őrs iktatmányaitól külön csomagolandók.

Az iktatmányok évfolyamonként, féliv szélességben, sorrendben, két féliv nagyságu kéregpapir tábla közé teendők, e felirattal: „N—i csendőr-járásparancsnokság iratai 1902.“

Minthogy e csomagokban nem lesz meg minden iktatószám, könnyebb áttekintés végett, az iktatókönyv megjegyzési rovatában egy függőleges rovat „irattári szám“ fejczimmel huzandó, melybe az irattári szám jegyzendő be.

Irattári számnak az neveztetik, amelylyel az iratcsomóba helyezett ügyiratok számszerinti sorrendben meg vannak számozva. Például: ha az iktatókönyv 1-ső száma átjáró, vagy oly ügy, amelyről fogalmazvány nem marad hátra, akkor ez irattári számot nem kap s így az iktatókönyv „irattári szám” rovatába egy pont jön, ha pedig az iktatókönyv 2., 3. és 4-ik száma olyan, amelyről fogalmazvány marad a csendör-járásparancsnokságnál, akkor a 2-ik iktató szám 1. irattári számot, a 3-ik iktató szám 2. irattári számot és a 4-ik iktatószám 3-ik irattári számot kap. Ha az 5—10 iktató számnak ismét nem volna fogalmazványa, a 11. iktató számnak azonban igen, akkor az 5—10 iktató számig az iktatókönyv „irattári szám” rovata ki lesz pontozva, míg a 11-ik iktató szám a 4-ik irattári számot nyeri stb. Említett rovatba az irattári számok csak egyszerűen, 1. 2. 3. 4. stb. jegyzendők be.

Minden ügyirat irattári száma az illető ügyirat hátlapjára, az alsó szél közepén, az iratcsomóba helyezés előtt, színes írónnal feljegyzendő.

Az ügyiratok akként csomagolandók, hogy a legkisebb szám legalul feküdjék.

Az alárendeltek minősítése egy oly nagyságu jegyzőkönyvecskében tartandó nyilván, mely a zubbony-zsebben elfér.

A jegyzőkönyvecskében minden alárendelt számára 2—3 oldallap nyitandó. Az első minősítés a szakaszparancsnok minositvényi jegyzékéből vezetendő be a csendör-járásořmester e jegyzékébe, amely alá a csendör-járásořmester azután esetről-esetre a tapasztalt változásokat a kelet megjelölésével bevezeti.

E jegyzékbe továbbá minden alárendeltnél röviden bejegyzendő, hogy hányszor és miért volt fenytve.

E minősítési jegyzék minden év deczember hó közepén a szárnyparancsnoksághoz felterjesztendő.

A legénység minősítésére vonatkozó adatok a csendőrkészlet-vezető által mindig a legnagyobb lelkiismeretességgel irandók be, mert ezek a legénység minősítésénél szintén támpontul szolgálnak.

A legénységi minősítvények szerkesztése után, e jegyzék a csendőrkészlet-vezetőnek visszaadandó.

Ezen jegyzék végén a csendőrkészlet-vezető alárendelt legénysége örsök szerint, egy kimutatásba foglalandó. Minden örsre szintén 2—3 lapoldal számitandó, hogy a változások fennakadás nélkül bevezethetők legyenek.

E kimutatás a következő rovatokból álljon: 1. rendfokozat; 2. név; 3. mióta van az örsön és 4. jegyzet.

A 4. rovatba az illető egyén alkalmazása jegyzendő be, de csak rövidítésekkel, például: örsparancsnok = ö.p.; másodaltiszt = m. a.; helyettes = h.; járőrvezető = j. v. stb.

E jegyzéket a csendőrkészlet-vezető minden szemlére magával vinni tartozik, hogy az esetleges minősítési változásokat esetről-esetre bevezethesse.

Az örsök közbiztonsági tevékenységéről a csendőrkészlet-vezető ugyanoly statisztikai kimutatást vezet, mint a szakaszparancsnokságok. A kimutatásokban a tevékenység örsönként tüntetendő ki.

E kimutatásokba az esetről-esetre előforduló közbiztonsági zavarok és az eredmény hónap közben az illető rovatokba csak vonásokkal és írónnal jegyzendő be, a hónap végén a vonások összegezendő, és ezen összeg tintával, számokkal beirandó.

Az örsök e kimutatásaikat minden hó végén a csendőrkészlet-vezetőhöz felterjesztik, aki a maga kimutatását,

melyet az őrökről beérkezett jelentésekből hónapközben összeállít, összehasonlítja és így az őrök kimutatásainak helyességéről meggyőződik, az esetleges hibákra megjegyzéseit megteszi és az őrök kimutatásait a legrövidebb idő alatt visszaküldi, saját kimutatását pedig minden hó 3-ig a szakaszhoz felterjeszti.

34. §.

E) A csendőr-járásőrmester két havonként egyszer valamennyi neki alárendelt őröt meg szemlélni tartozik. Ezen őr szemléket az őr szemlék megtartására vonatkozó vezérfonal határozmányai szerint teljesíti.

A rendes őr szemlék célja, hogy a csendőr-járásőrmester az őrök viszonyait tökéletesen megismerje, alárendeltjeit oktassa, ellenőrizze és vezesse, az észlelt helytelenégeket megszüntesse, alárendeltjeiben a katonai erényeket fejlessze és fentartsa, azokat a közbiztonsági szolgálat helyes és eredményes kezelésére nézve kioktassa, a közbiztonsági szolgálatnak egészjárásában céltudatos és szabályszerű vezetését biztosítsa, (lásd II. fejezet 22. §.) egy szóval, hogy alárendeltjeit minden tekintetben használható és fegyelmezett csendőrökké nevelje és az őrökön az egyöntetűséget és a szabályszerű szolgálati rendet biztosítsa.

Ebből következik, hogy a szemléttartó csendőr-járásőrmesternek ily alkalommal az őrök állapotáról beható tájékozást kell szereznie, a szemléket tehát a legnagyobb alaposággal kell megtartani.

35. §.

A csendőr-járásőrmester szemle utazásait úgy ossza be, hogy az őrökön lehetőleg váratlanul jelenjék meg.

Evégből alárendelt örseit rendszerint nem egyfolytában, hanem ott, ahol ezt saját állomásától való távolsági és kedvező közlekedési viszonyok megengedik, lehetőleg megszakításokkal szemlélje meg.

Ott azonban, ahol ez keresztülvihető nem volna, egyfolytában több őrs, esetleg a járás összes örsei is megsemlélhetők.

Egy őrs rendes megszemlélésére az utazási idő beszámítása nélkül, rendszerint: 24 óra számítandó; hosszabb időt a csendőr-járásőrmester csak akkor töltsön az őrsön, amikor arra tényleg szükség van. Szemle miatt egy őrsön 48 óránál tovább nem maradhat.

A ruházati és felszerelési cikkek, a laktanya berendezési s egyéb kincstári tárgyak megvizsgálásánál a kicsinyes gyámkodás mellőzendő.

A csendőr-járásőrmester tartsa szem előtt, hogy alárendeltjei nem ujonczok, hanem hosszasabban szolgáló altisztek, kiknek már tudniok kell, hogy a rendszeretet és tisztaság hivatásuknak egyik előfeltétele.

Ezen elvi szempont azonban nem zárja ki azt, hogy a hanyag és megbizhatlan legénységgel szemben, a kellő szigor alkalmaztassék.

A csendőr-járásőrmester tartsa szem előtt, hogy ő egyuttal saját őrsének is parancsnoka, ezen őrs vezetéséért tehát ép úgy felelős, mint minden más őrsparancsnok, ennek következtében a külőrsök szemléit úgy ossza be, hogy ha azt a viszonyok megengedik, saját őrsétől, szemlék alkalmával egyfolytában legfeljebb 4—5 napig maradjon távol.

A csendőr-járásőrmester az örsszemlék megtartása tekintetében nincsen időhöz kötve, az egyes őrsöket akkor szemléli meg, amikor azt — már a váratlan megjelenés

czéljából is — jónak látja, a szemléket azonban köteles az összes alárendelt örsein, minden két hónapban befejezni.

Örsszemlére való elindulását, valamint azt, hogy mely örsön mikor tart szemlét, szolgálati uton, szolgálati jegyen, röviden, előljáró szárnyparancsnokságának esetről-esetre bejelenteni tartozik.

Elvül szolgáljon, hogy a csendör-járásörmester alárendelt örseinek parancsnokaival és a csendörökkel is gyakran érintkezzék.

Ha tehát egyik vagy másik örsparancsnok valamely rendes szemlénél bármily okból nem volt jelen, vagy pedig a szemle alkalmával egy örsből több csendör távol volt, ily örsön a következő szemle előre meghatározott időben tartandó, t. i. az illető örs parancsnoka pár nappal előre utasítandó, hogy a kijelölt időben úgy ő, mint pedig csendőrei — ha csak elodázhatatlan szolgálati teendők abban nem akadályoznák — a szemlénél jelen legyenek.

Magától értetődik, hogy a szemleuton vagy egyébként állomásától távollevő csendör-járásörmester a járás területén előfordult minden fontosabb eseményről magát értesíteti, miáltal lehetségessé válik, hogy szükség esetén utjának megszakításával is megfelelően intézkedhessék.

36. §.

Ezenkívül meg van a csendör-járásörmesternek engedve, hogy ha az szükségesnek mutatkozik, bármely örsét, bármely időben, soron kívül is meglephesse, nemkülönben, hogy a járőröket szolgálatuk közben, bármikor és bárhol is ellenőrizhesse.

E meglepetések különösen oly örsökön alkalmazandók gyakrabban, ahol rendetlenséget, mulasztásokat, fegyelmet-

lenséget tapasztal vagy gyanít vagy ha az illető örsparancsnok megbízhatósága kétes.

Megbízható örsparancsnokok, jó viseletű és jól működő örsök váratlanul szintén meglephetők, de ritkán.

Ily meglepetések időközönként éjjel is teljesítendők. Az éjjeli meglepetések alkalmával a legénység éjjeli nyugalmaiban nem zavarandó. Ilyenkor a csendőr-járásőrmester meggyőződik arról, hogy a szolgálatmentes legénység a takarodót betartotta-e? hogy a szobában kellő rend van-e? s végre megtekinti, hogy az irodavezetés folyamatban van-e? A pénztárt ily alkalommal csak akkor rovincsolja, ha gyanu merült fel, hogy az szabálytalanul kezeltetik.

37. §.

Ugy a rendes szemlék, valamint a váratlan meglepetések eredménye, az örs szemle-jegyzőkönyvében sajátkezüleg beirandó.

A rendes szemlékről a lelet a „Vezérfonal az örszemlék megtartásához“ című szolgálati könyvben előirt minta szerint szerkesztendő.

A nappali meglepetésekről irandó szemlelelet a következő kérdésekre adjon rövid feleletet:

1. ki találtatott a laktanyában?
2. az előirt foglalkozás betartatott-e?
3. általában mily rend találtatott?
4. a pénztárak rendben voltak-e?
5. kérelem vagy panasz jelentetett-e?
6. végre, milyen az örs szolgálati működése, milyennek a közbiztonsági viszonyok és a legénység magaviselete?

Az éjjeli meglepetések szemlelelete a következőket tartalmazza:

1. ki taláztatott a laktanyában ?
2. mily rend taláztatott ?
3. az irodavezetés folyamatban van e ?
4. a legénység magaviselete ellen van-e kifogás ?
5. ha a pénztárt is rovincsolta, vajjon az rendben taláztatott-e ?

A szemleleletek a lehető legrövidebben, minden szószaporítás nélkül irandók s azokba csak lényeges megjegyzések veendők fel.

Apró és az örs állapotára befolyást nem gyakorló kifogások, a szemle folyama alatt nyomban elintézendők, vagy azonnali elintézésükre intézkedés teendő, ilyenek tehát a szemleleletben nem tárgyalandók. A csendör-járásörmester szemleleletei nem másolandók le. Oly lényegesebb hiányokat azonban, melyeknek elenyésztetésére a tisztí alosztályok vannak hivatva, tartozik a szakaszparancsnokságnak bejelenteni.

Hogy azonban az előljáró parancsnokságok a csendör-járásörmesterek szemléinek eredményéről tudomással bíri-
janak, minden csendör-járásörmester minden második hó végével az előző két hónapban megejtett szemlék eredményéről rövid jelentést szerkeszt, s azt szolgálati uton a szárnyparancsnoksághoz terjeszti fel.

A csendör-járásörmester, hogy említett jelentését összeállithassa, szemlék alkalmával a jelentendő fontosabb adatokat jegyezze elő magának.

E jelentés 6. sz. melléklet mintája szerint szerkesztendő. 6. sz.
melléklet

38. §.

A csendör-járásörmester a szemléket higgadtan, komolysággal, tapintattal és értelmesen tartsa meg.

Tartsa szem előtt, hogy a szemlék főczélja : a legénységet oktatni, őket a szabályok helyes betartására serkenteni, a talált hibákat pedig kellő felvilágosításokkal, utmutatásokkal és rendelkezésekkel eloszlatni.

Tévedések vagy hibák miatt, melyek nem rosszakaratból vagy hanyagságból származnak, hanem tájékozatlanságnak vagy más körülménynek tudhatók be, — az alárendelt nem vonható felelősségre.

Hogy a csendőr-járásőrmester a legénység oktatását kellően teljesíthesse, a szemle előtt, a tantárgyak azon részéből, amelyekből oktatást és vizsgát szándékozik tartani, alaposan készüljön el.

Azon gyalog csendőr-járásőrmester, akinek járásában lovas örsök is vannak, az utóbbiaknak kellő ellenőrizhetése végett köteles a következő ismereteket elsajátítani:

1. A lószerelvény ismeretét, kantározást, nyergelést és málházást.

2. A „Különleges határozványok a m. kir. lovascsendőrök számára“ czimű szolgálati könyvből az I., II., III., IV., VI. fejezeteket és a VII. fejezet 117-től 121-ig terjedő pontjait is.

3. A m. kir. honvéd lovasság gyakorlati szabályzatából az egyes kiképzést és a gyalog sorgyakorlatokat.

Azon lovas csendőr-járásőrmesternek pedig, akinek járásában gyalogörsök is vannak, a m. kir. honvéd gyalogság gyakorlati szabályzatából az egyes kiképzést és a sorgyakorlatokat kell ismernie.

A gyalog csendőr-járásőrmester lovas örsökön lovardagyakorlatot nem tart.

39. §.

A csendör-járásőrmester valahányszor egy őrsön szemlét tart, vagy egy őrsön szolgálatilag megjelenik: az őrsirodában szállásolja el magát és az őrsön étkezhet.

Ha a csendör-járásőrmester az őrsön étkezik, ezért az általános szolgálati határozványok XV. fejezet 15/f) pontjában meghatározott összeget fizeti be az őrs közigazdálkodásába; szállásért külön díjazás nem jár.

Minthogy a csendör-járásőrmester, az őrsszemle utazásokra a szabályszerű étkezési pótlékon kívül külön általányt kap, ennek folytán sem a rendes, sem pedig a soronkívüli őrsszemlékből, meglepetésekből vagy ellenőrzésekből keletkező utazások költségeit nem számíthatja fel.

A gyalog csendör-járásőrmester saját járásában teljesített szolgálati utazásokból felmerült költségeket következő esetekben számíthatja fel és pedig:

1. ha panaszos ügyeket kivizsgál;
2. ha legénysége bármely ok miatt összpontosíttatik és ezek ellenőrzése vagy a vezénylet átvétele végett az összpontosítás helyére sürgősen el kell utaznia; és
3. ha rendkívüli közbiztonsági zavar, vagy a fegyelemnek nagymérvű megzavarása miatt, a helyszínére rögtön ki kell mennie.

Mindhárom esetben azonban az illetékes utazási költségek csak a helyszínére és vissza illetékesek és csak akkor, ha a hely, ahova utaznia kell, a csendör-járásőrmester állomáshelyétől 20 kilométernél távolabb fekszik.

A gyalog csendör-járásőrmester szolgálati utazásait vasuton, hajón, előfogaton, kerékpáron vagy gyalog teljesítheti, e tekintetben nincs semmiféle korlátozásnak alávetve.

A lovas csendör-járásőrmester járásában lóháton tel-

jesített szolgálati utazások után semmiféle költséget fel nem számíthat; ha azonban nem lóháton teszi meg szolgálati utazásait, szintén tetszés szerint használhatja az utazási eszközöket, de utazási költséget a gyalog csendőr-járás-örmesterre vonatkozó határozványok betartása mellett csak akkor számíthat fel, ha a saját örsének vagy azon örsnek esetleg vidéknek lovai, ahova utaznia kell, zárlat alatt állanak, vagy ha szolgálati lova beteg, vagy szolgálatképtelen, avagy ha vezetőik ló nem áll rendelkezésre. Más csendőr által lovagolt lovat tehát igénybe nem vehet.

Oly utazásoknál, amelyeknek költségeit a kincstár külön megtéríti, előfogat csak azon esetben számítható fel, ha vasut vagy hajó nem állott rendelkezésre.

Ha egy csendőr-járásörmester járása határait a szolgálat érdekében átlépni kénytelen, a járás határain túl esetleg felmerülő és indokolt utazás költségei az illetőnek megtérítendőek.

MIN TÁK.

1. sz. melléklet

a csendőr-járásőrmesteri utasítás 4. §-ához.

Magyar királyiszámu csendőrkerületi parancsnokság.

Beadvány*)

az előléptetési sorban álló csendőr-járásőrmester jelöltekéről.

Rend-fokozat	N é v	Előléptetésre való minősültség	Megjegyzés

.....190.....év.....hó.....n.

N. N.
rendfokozat.

*) Ezen beadványhoz az erkölcsi és személyi okmányok másolata csatolandó.

Magy. kir. honvédelmi miniszter.

2. sz. melléklet

a csendőr-járásőrmesteri utasítás 4. §-ához.

-----szám

XVI. 190

Önt a magyar királyi csendőrség állományában
190...évi.....hó 1-től számítandó rang-
gal és.....rangszámmal *csendőr-járásőrmesterre*
kinevezem.

Budapesten, 190...évi.....hó.....n.

(Domb. nyom.
hiv. pecsét)

m. kir. csendőr-őrmesternek.

3. számú melléklet

a csendőr-járásőrmesteri utasítás 7. §-ához.

Kimutatás

a csendőr járásőrmesterek minősítvényi táblázatainak szerkesztésére és véleményezésére hivatott egyénekről.

Magnevezése azoknak, kikről a minősítvényi táblázatok szerkesztendők			A szerkesztésre	A véleményezésre
			hivatva vannak	
1	Külszolgálatra alkalmazott	csendőr-járásőrmesterek	A szárny-parancsnok és az illető szakasz-parancsnok	a csendőr-kerületi parancsnok
2	A tanosztályhoz beosztott		Az oktató tiszt	

Megjegyzés. Ezen 1. és 2. pont alattiakról szóló minősítvényi táblázatok egy példányban szerkesztetnek és a csendőr-kerületi parancsnokságnál őrzötnnek.

Kilépti bizonyítvány

Ezennel bizonyítom, hogy Pozsony megyében Pozsonyban született éves nős Vas Imre magyar királyi csendőr-járásőrmester a cs. és kir. közös hadseregben tizenegy évet és nyolcz 20/30 hónapot, a magyar királyi honvédségnél öt évet tíz 10/30 hónapot, a magyar királyi csendőrségnél nyolcz évet három 13/30 hónapot kitűnően szolgált és saját kérelmére ezennel a csendőrségből való kilépésre az engedélyt azon megjegyzéssel nyeri, hogy ezentul sem a „csendőr” cím használatára, sem a csendőregyenruha viselésére joga nincsen.

Nevezett részt vett az 1866-ik évi hadjáratban Poroszország ellen

a trautenau-i ütközetben megsebesült és a königgrätzi csatában tanúsított

vitézségeért az 1-ső osztályú vitézségi ezüst éremmel kitüntettetett. A hadi-

érem és a oszt. legénységi katonai szolgálati jel viselésére jogosult.

Nevezett népfelkelési kötelezettség alatt már nem áll.

Kelt

5. sz. melléklet

a csendőr-járásőrmesteri utasítás 12. §-ához.

Magy. kir. [számu] csendőrkerületi parancsnokság.

_____szám.

Elbocsátási igazolvány.

A m. kir. [számu] csendőr-kerületi parancsnokság részéről ezennel bizonyíttatik, hogy [Győr] megyében [Győrött] született [] éves [nőtlen Erődi István] a közös hadseregben, a magyar királyi honvédségben és magyar királyi csendőrségnél összesen [tizenhét] évet [két és 10/30] hónapot szolgált és a viselt csendőr-járás-őrmesteri czimének megtartása nélkül a csendőrségből elbocsáttatott.

Nevezett részt vett 1878-ik évben Bosznia és Hercegovina megszáll-

lásában s a hadiérem viselésére jogosítva van.

Nevezett népfelkelési kötelezettség alatt már nem áll.

Kelt _____

N. N.

ezredes

csendőr-kerületi parancsnok.

(Hiv. pecsét.)

Magy kir.sz. csendőr-kerület.

Jelentés

190.... május és június hónapokban megtartott őrszemlékről.

1. Legénység:

Itt csak azon őrsök sorolandók fel névszerint, ahol a rendszeresített létszámba hiány van; annak kitüntetésével, hogy hány főnyi e hiány.

Azon őrsöknél, ahol a hiány mozgalmassabb vagy nagyobb őrskörlet miatt érezhető, ennek röviden kifejezés adandó. — Ha az állomány az egész járásban teljes, e rovatba semmi sem irandó, hanem csak egy pont teendő.

2. Betegek:

Csak akkor töltendő ki, ha valaki a járás altisztjei vagy csendőrei közül beteg, pld. N. őrsvezető az x-i őrsön tüdőgyuladással; vagy N. csendőr az y-i őrsről váltólázzal kórházban.

3. Öltözék, szerelék és egyéb tárgyak:

Csak annak gondozása irandó le. Azok a csendőrök vagy altisztek, akik ruházatukat feltűnően elhanyagolják, az őrs feltüntetése mellett megnevezendők.

4. Fegyverzet és lőszer:

Csak a talált hiányok irandók le röviden, az őrs és a tulajdonos megnevezésével. Ha a fegyverzet és lőszer rendben van, e rovatba egy pont teendő.

5. Oktatás :

Vezetésének eredménye ; az írásbeli feladatokban való haladás.

A próbacsendőrök névszerint felemlitendők és törekvésük a további kiképzésre nézve jelentendő. — Névszerint felemlitendők azon csendőrök, akik tanulásban hanyagok, valamint azon altisztek, kik az oktatást hanyagul vezetik.

6. Szolgálat :

Milyenek a járás közbiztonsági viszonyai ? Ha rendkívüli esetek fordultak elő a lefolyt hónapokban, ezek pár szóval, a helynek megnevezésével, ahol történtek, felemlitendők. A gyakorlati szolgálat mikénti kezelése, a felhívásoknak mikénti teljesítése, röviden megemlíten-dő. A közbiztonsági szolgálatra észlelt esetleges hátrányos körülmények mindig felsorolandók ; végre jelentendő a közigazgatási hatóságoknak a közbiztonságra vonatkozó észrevételei is.

7. Fegyelem és magaviselet :

Csak a hátrányos tapasztalatok irandók röviden le, egyébként e rovatba is egy pont teendő.

8. Elelmezés :

A közigazdálkodás mikénti vezetése ; napi betét.

9. Elhelyezés :

Az illető őrs feltüntetése mellett csak akkor jelentendő, ha van mit ; egyébként egy pont teendő e rovatba.

10. Iroda és pénztárak :

Csak a talált hiányok jelentendő, az illető őrs feltüntetése mellett, egyébként egy pont teendő e rovatba.

11. Kérelmek és panaszok :

Az előadottak lényege és mikénti elintézése.

12 Lovak és lószerek :

Az illető örs megnevezésével a lovaknál talált hiány ; általánosságban : a lovak gondozása, szerelék állapota és a lótáp minősége.
A talált hiányok örsönként mindig felüntetendők.

13. Egyéb megjegyzések :

Dicséretben vagy megrovásban kik részesültek és miért ? Ha külön jelentés tétetett, kinek tétetett és mire vonatkozólag ?
Ha nincs mit jelenteni, egy pont teendő a rovatba.

Szemlék és meglepések.

Ö r s	Rendes szemle	M e g l e p é s	
		nappal	éjjel
	m i k o r ?		
A.	V/5—6.	.	V/21.
B.	V/11.	.	.
C.	V/16.	V/8.	.
D.	V/24.	V/26.	.
	V/18 – 19.	.	V/30.

N. csendőr-járásőrmester.

legyzet. A jelentés a lehető legrövidebb mondatokban, úgymondva czim-
szavakban trándó. Elvül szolgáljon, ha nincs mit jelenteni, akkor ne írjon a
csendőr-járásőrmester a rovatba semmit. Ha valami rendben van, azt fölösleges
jelenteni, mert az magától értetődik. E jelentés minden második hó végével
a szárnyparancsnoksághoz szolgálati úton felterjesztendő.